

חותם פסג תמ

פתח-תקוה רחוב שפירא 21 / 26 מיקוד 49491
טלפון 9314766-03, 9303502-03, פקס 9040567-03כתיבה ועריכה: עליזה וורם
עיצוב: דרורה פסטרנק
שבט תשס"ד פברואר 2004

סיפורי עצים

האקליפטוס הלימוני

האקליפטוס הלימוני, כיתר עצי האקליפטוס בפתח תקוה, ניטע כדי לטהר את האוויר במושבה. העץ ניטע ע"י משפחת רבינזון שגרו ברחוב שפירא. למעשה היו בחצרם שני עצים כאלה. בעת מכת הארבה שפקדה את המושבה ב-1915 כיסה בן המשפחה רק עץ אחד בחבית שהיתה בחצר והעץ השני נאכל ע"י הארבה. כך ניצל העץ שגדל והתנשא לגובה של כעשרים מטר. משגדל העץ הבחינו בייחודו: הן בגזעו הלבן והן בריח הלימון הנודף מעליו. יחודו הביא מבקרים וחוקרים רבים למושבה. נעשו ניסיונות שונים ע"י בוטנאים להרבותו ע"י ייחורים, זרעים, ואף השרשה של ענף שכופפו אך כל אלה לא הועילו, הוא נשאר כמעט יחיד ומיוחד.

פיקוס הפגודות

פיקוס הפגודות או פיקוס בנגליס- עץ נדיר במזרח התיכון. בארץ מצויים שלושה ואחד בפתח-תקווה. מקורו של העץ הוא בג'ונגלים באפריקה. פרותיו נאכלים ע"י עטלפים שיורקים את שיירי הפרי. אודות לתנאי הלחות מתפתח הפרי ושולח שורשי אויר שמתעבים במשך הזמן וחונקים את העץ האכסנאי שמת. פיקוס זה מתרבה בעזרת אבקה המועברת ע"י צרעה שכלל אינה מצויה בארץ. העץ רחב עלים וענפים מכסה שטח רב. שורשי האוויר מתעבים במשך הזמן ונעשים לגזעים כך שבמשך השנים נוצרת חורשה מעץ אחד. העץ בפתח-תקווה הוא בן כ-80 שנה וגדל בסמוך למגדל בנוה עוז.

השקמה

בפתח תקוה היו כמה עצי שקמה, הגדולה שבהם הייתה ליד ואדי ליג'י. השקמה המופיעה בתמונה הייתה עד לפני מספר שנים בשטח שמול בית חולים בלינסון. שקמה זו הייתה אבן ציון בתחבורה של המאה ה-19. השקמה מצוינת בכתובים כסימן לדרך שהובילה ממלאבס דרך הביצה ליפו. השקמה יבשה בעקבות הוצאת אדמה מסיבית מסביבה. כל הניסיונות להצילה לא הועילו.

היום בתחומי העיר מצויה שקמה אחת בסמוך לשוק ברחוב גוטמן ומספר שקמים שהיו בתחומי הכפר פג'ה, מצויות בקרית אלון. השקמה בשמה המדעי - פיקוס סיקומורוס, שייכת למשפחת התותיים. בית הגידול האופיני לה הוא החולות. השקמה נפוצה במישור החוף הדרומי והשפלה ושימשה בעיקר לבניה. השקמה נקראת בערבית ג'ומז פירותיה נאכלים ונקראים בעברית גומזיות.

חזרה

- בעיר מצויים מספר עצים נוספים עקוב אחר העצים המשולטים ומפה אותם.
- כיצד לדעתך ניתן לפעול לשימור עצים וצמחים שהיו מקור גאוותה של המושבה.
- חפשו מידע על עץ הארז שהיה בעיר.